

Pr Ene Ergma
Riigikogu esimees
ap.kk@riigikogu.ee

Teie 25.03.2010 nr 1-9/236
Õiguskantsler 6.04.2010 nr 10-2/100563/1002083

Vastus kirjalikule küsimusele

Austatud Riigikogu esimees

Tänan Teid Riigikogu liikme Karel Rüütli esitatud kirjaliku küsimuse edastamise eest. Käesoleva kirjaga edastan oma vastuse pöördumisele.

I Esitatud küsimused

Oma pöördumises palus Riigikogu liige vastust järgmistele küsimustele:

1. Kas Riigikogu Kantselei palgajuhend on kooskõlas avaliku teenistuse seadusega?
2. Kas fraktsioonide ametnike palgafondi muutmine fraktsiooni liikme lahkumisel eelarveaasta keskel on kooskõlas kehtiva õigusega?
3. Kas avaliku teenistuja ametipalga vähendamine ühepoolsetl tööandja poolt eelarveaasta keskel on kooskõlas kehtiva õigusega?
4. Millised on avaliku teenistuja garantiid, et tema ametipalka ei vähendata eelarveaasta keskel?

II Õiguskantsleri vastused

Riigikogu liikme kirjaliku küsimuse esitamisega seonduvat reguleerivad Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse (RKKTS) §-d 147-148. RKKTS § 147 lõike 1 järgi võib kirjaliku küsimuse esitada õiguskantslerile tema võimkonda kuuluva üksikküsimuse kohta teabe saamiseks. RKKTS § 147 lg 2 lause 1 järgi peab küsimus olema lühike ning võimaldama lühikest vastust. RKKTS § 148 kohaselt vastab küsimuse adressaat küsimusele kirjalikult 10 tööpäeva jooksul selle edastamisest arvates.

Riigikogu liige soovib oma kirjalikus küsimuses sisuliselt vastust küsimusele, kas Riigikogu Kantselei ametnike palgakorraldus on kooskõlas avaliku teenistuse seadusega. Minu arusaamise järgi on kirjaliku küsimuse instituudi raames põhjendatud õiguskantslerile esmajoonel selliste küsimuste esitamine, mis otseselt seonduvad läbiviidud (sisuline ja menetluslik aspekt) või alustatud menetlustega (menetluslik aspekt). Selgitan, et nii õigustloova akti või aktide põhiseaduspärasuse kui ka ombudsmani menetluse raames haldusaktide ja toimingute kiiranalüüs (10 tööpäeva jooksul vastamine) ei võimalda üldjuhul selgitada välja kõiki asja lahendamiseks vajalikke asjaolusid ega kuulata ära akti ettevalmistaja, vastuvõtja ega rakendaja seisukohti. Osapoolte ärakuulamata jätmine ei ole aga kooskõlas hea halduse tavaga, mille järgimise kohustus seob ka õiguskantslerit. Seadusandja on õiguslaste selgituste andmise korra vastu võtnud märgukirjade ja selgitustaotluste

vastamise seaduses, mille kohaselt muuhulgas valitsusasutused annavad selgitusi nende poolt välja töötatud õigusaktide nagu ka nende eelnõude kohta. Seega on kirjaliku küsimuse esitajal võimalik avalikku teenistust puudutavates küsimustes pöörduda justiitsministri poole. Eeltoodust tulenevalt ei ole mul võimalik esitatud küsimustele sisuliselt vastata.

Selgitan esitatud kirjaliku küsimuse raames siiski järgmist.

Kirjaliku küsimuse esitaja pöördumine on ajendatud ilmselt Riigikogu juhatuse 12.03.2010 otsusest nr 24, millega registreeriti Riigikogu liikme Tarmo Männi lahkumine Eestimaa Rahvaliidu fraktsioonist. Kuna tulenevalt Riigikogu juhatuse 25.02.2009 otsusega nr 43 kinnitatud „Riigikogu fraktsioonide teenistujatele töötasudeks eraldatud summad“ on Riigikogu fraktsiooni teenistujate töötasu fondi suurus sõltuvuses fraktsiooni kuuluvate Riigikogu liikmete arvust, siis tooks see kaasa Eestimaa Rahvaliidu fraktsiooni teenistujate palgafondi vähenemise.

RKKTS § 157¹ kohaselt tagab Riigikogu, tema organite ja Riigikogu liikmete teenindamise Riigikogu Kantselei. Vastavalt Riigikogu juhatuse 13.11.2008 otsusega nr 133 kinnitatud „Riigikogu Kantselei põhimäärusele“ teenindavad Riigikogu fraktsiooni Riigikogu Kantselei teenistujad, kelle arvu ja ametikohad määrab kindlaks fraktsiooni esimees. Riigikogu juhatus on Riigikogu fraktsioonidele kinnitanud palgafondi suuruse sõltuvalt fraktsiooni kuuluvate ja seega fraktsiooni ametnike poolt teenindavate Riigikogu liikmete arvust (6-liikmelise fraktsioonil on töötasudeks eraldatud summa 55 000 krooni kuus, 5-liikmelisel vastavalt 49 100 krooni kuus¹). Sellest võib järeldada, et fraktsiooni ametnike töö maht ja siit ka fraktsiooni palgafondi suurus sõltub sellest, kui mitut Riigikogu liiget tuleb neil teenindada. Seejuures otsustab lisaks fraktsiooni ametnike arvule ka nende ametipalga fraktsiooni esimees. Fraktsiooni teenistujatele makstav kuutöötasu ei või ühe kalendrikuu lõikes ületada juhatuse otsusega fraktsiooni teenistujate töötasudeks eraldatud summat.² Seega eeldavad Riigikogu juhatuse poolt fraktsioonidele kehtestatud palgapoliitika põhimõtted ja reeglid fraktsiooni esimehele kohustust fraktsiooni liikmete arvust tingitud töötasudeks eraldatud summade vähenemisel üle vaadata teenistusse võetud ametnike töökorraldus ja koormus ning sellest tingituna ka vastavate muudatuste tegemist. Lisan, et Riigikohtu lahendi kohaselt on seadusandjal tema enda tegevust puudutavates küsimustes suhteliselt suur otsustusvabadus. See tähendab, et põhiseaduslikud institutsioonid peavad olema neile põhiseadusega otsesõnu antud pädevuse teostamise korraldamisel autonoomsed ning neil on üldjuhul õigus ise kindlaks määrata oma pädevuse teostamise sisemine organisatsioon ja kord.³

Juhin lisaks tähelepanu, et teenistujal, kelle subjektiivseid õigusi riivatakse, on õigus vaidlustada avaliku teenistuse seaduse §-s 160 sätestatud korras vastav toiming või haldusakt halduskohtus.

Täna Teid veel kord esitatud küsimuste eest ja avaldan kahetsust, et mul ei ole võimalik Teid otseselt aidata.

Lugupidamisega

¹ Riigikogu juhatuse 25.02.2009 otsusega nr 43 "Riigikogu juhatuse 16.12.2008 otsusega nr 150 kinnitatud „Riigikogu Kantselei teenistujate palgaastmestiku kinnitamine“ muutmise" kinnitati Riigikogu fraktsioonide teenistujatele töötasudeks eraldatud summad (lisa 3).

² Riigikogu juhatuse 14.12.2004 otsusega nr 537 kinnitatud „Riigikogu Kantselei palgajuhend“ p-d 7.3 ja 7.4.

³ RKPJKo 02.05.2005, nr 3-4-1-3-05, p 42.

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder